ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (ôsma komora)

zo 6. októbra 2011 *

Vo veci C-382/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Unabhängiger Verwaltungssenat Wien (Rakúsko) z 22. júla 2010 a doručený Súdnemu dvoru 29. júla 2010, ktorý súvisí s konaním:

**Erich Albrecht,**

**Thomas Neumann,**

**Van-Ly Sundara,**

**Alexander Svoboda,**

**Stefan Toth**

proti

**Landeshauptmann von Wien,**

* Jazyk konania: nemčina.

SÚDNY DVOR (ôsma komora),

v zložení: predseda ôsmej komory K. Schiemann, sudcovia A. Prechal (spravodajkyňa) a E. Jarašiūnas,

generálny advokát: J. Mazák,
tajomník: K. Malaček, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 8. júna 2011,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— E. Albrecht, T. Neumann, V.-L. Sundara, A. Svoboda a S. Toth, v zastúpení: A. Natterer a M. Kraus, Rechtsanwälte,

— česká vláda, v zastúpení: M. Smolek a J. Vláčil, splnomocnení zástupcovia,

— holandská vláda, v zastúpení: C. Wissels, splnomocnená zástupkyňa,

— Európska komisia, v zastúpení: B. Schima a A. Marcoulli, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

**Rozsudok**

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu kapitoly IX bodu 3 prílohy II nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín (Ú. v. EÚ L 139, s. 1; Mim. vyd. 13/034, s. 319, a korigendum v Ú. v. EÚ L 226, s. 3, ďalej len „nariadenie“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporov medzi E. Albrechtom, T. Neumannom, V.-L. Sundarom, A. Svobodom a S. Tothom na jednej strane a Landeshauptmann von Wien (predseda vlády spolkovej krajiny Viedeň) na druhej strane z dôvodu rozhodnutí týkajúcich sa úpravy zásobníkov na samoobslužný predaj pekárenských a cukrárenských výrobkov.

## Právny rámec

*Právna úprava Únie*

3 Článok 1 nariadenia s názvom „Rozsah pôsobnosti“ v odseku 1 stanovuje:

„Toto nariadenie ustanovuje všeobecné predpisy o hygiene potravín pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov s prihliadnutím najmä na tieto zásady:

a) prvotná zodpovednosť za bezpečnosť potravín spočíva na prevádzkovateľovi potravinárskeho podniku;

…

d) zodpovednosť prevádzkovateľov potravinárskych podnikov by sa mala posilniť všeobecným zavedením postupov založených na zásadách HACCP spolu s uplatňovaním správnej hygienickej praxe;

…“

4 Článok 4 nariadenia s názvom „Všeobecné a osobitné hygienické požiadavky“ v odseku 2 stanovuje:

„Prevádzkovatelia potravinárskych podnikov, ktorí vykonávajú akýkoľvek stupeň výroby, spracovania alebo distribúcie potravín nasledujúci po tých stupňoch, na ktoré sa vzťahuje odsek 1, dodržiavajú všeobecné hygienické požiadavky ustanovené v prílohe II…“

5 Článok 5 nariadenia s názvom „Analýza nebezpečenstva a kritické kontrolné body“ v odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Prevádzkovatelia potravinárskych podnikov musia určiť, zaviesť a zachovávať trvalý postup alebo postupy založené na zásadách HACCP.

2. Zásady HACCP uvedené v odseku 1 pozostávajú z:

a) identifikovania všetkých nebezpečenstiev, ktorým sa musí zabrániť, vylúčiť ich alebo znížiť na prijateľnú úroveň;

…“

6 V prílohe II nariadenia s názvom „Všeobecné hygienické požiadavky pre všetkých prevádzkovateľov potravinárskych podnikov (okrem prípadov, na ktoré sa uplatňuje príloha I)“ kapitola IX tejto prílohy II s názvom „Ustanovenia uplatniteľné na potraviny“ zahŕňa bod 3, ktorý znie:

„Potraviny sa musia na všetkých stupňoch výroby, spracovania a distribúcie chrániť pred akoukoľvek kontamináciou, ktorá by mohla spôsobiť, že potraviny budú nevhodné na ľudskú spotrebu, škodlivé pre zdravie alebo kontaminované takým spôsobom, že by bolo bezdôvodné očakávať, že by sa mohli v takom stave konzumovať.“

*Vnútroštátna právna úprava*

7 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že podľa § 39 ods. 1 bodu 13 zákona o bezpečnosti potravín a ochrane spotrebiteľa (Lebensmittelsicherheits- und Verbraucherschutzgesetz, BGBl. 2006 I, 13/2006), ak sa zistí, že došlo k porušeniu právnych predpisov uplatňujúcich sa na potraviny, v závislosti od povahy porušenia Landeshauptmann prijme v súlade so zásadou proporcionality potrebné opatrenia na odstránenie nedostatkov alebo zníženie nebezpečenstva, pričom sa prípadne stanoví primerané lehota, ako aj nevyhnutné požiadavky alebo podmienky. Tieto opatrenia sa môžu týkať najmä uskutočnenia architektonických, technických a inštalačných úprav. Náklady súvisiace s týmito opatreniami znáša podnik.

8 Na základe článku 90 ods. 3 bodu 1 uvedeného zákona, kto poruší články 96 a 97 tohto zákona, dopúšťa sa správneho priestupku, za ktorý mu okresný správny orgán uloží pokutu až do výšky 20 000 eur, ktorá však v prípade opakovaného porušenia môže dosahovať výšku 40 000 eur, a v prípade nezaplatenia tejto pokuty náhradný trest odňatia slobody až na šesť týždňov.

## Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

9 Súdny dvor rozhoduje o viacerých žalobách, ktoré podali franšízoví prevádzkovatelia ponúkajúci na predaj pekárenské a cukrárenské výrobky. Príslušné orgány uložili týmto prevádzkovateľom povinnosť upraviť zásobníky určené na samoobslužný predaj týchto výrobkov takým spôsobom, aby sa predmetné výrobky dali vyberať len pomocou technických prostriedkov, akými sú kliešte alebo vysúvacie zariadenia, a aby výrobok vybratý zo zásobníka nebolo možné vrátiť späť.

10 Uloženie týchto opatrení nasledovalo po úradných kontrolách, pri ktorých sa zistilo, že v obchodoch s potravinami, o ktoré ide vo veci samej, sú inštalované zásobníky na samoobslužný predaj pekárenských a cukrárenských výrobkov. Podľa vykonaných zistení majú príklopy týchto zásobníkov rukoväť na otvorenie umožňujúcu otvorenie príklopu jednou rukou, pričom druhou rukou sa pomocou pripravených klieští môže vybrať výrobok. Po vybratí treba kliešte vrátiť späť a príklop opäť zatvoriť.

11 Landeshauptmann von Wien zastával názor, že nevýhodou týchto zásobníkov na samoobslužný predaj je, že zákazníkom umožňujú tieto výrobky vyberať a dotýkať sa ich holou rukou, ako aj to, že na tieto výrobky môžu kašľať a kýchať. Navyše tento súd zdôraznil, že pri uvedených zásobníkoch nemožno zákazníkovi zabrániť, aby výrobok vrátil späť do zásobníka. Podľa uvedeného orgánu tým, že zákazníci na tieto výrobky kýchnu, môžu sa na ne preniesť baktérie a vírusy. Rovnako skutočnosť, že dôjde k uchopeniu potraviny holou rukou, môže prispieť k prenosu baktérií.

12 Na vnútroštátnom súde žalobcovia tvrdia, že predmetné zásobníky boli dovezené z Nemecka, kde ich používajú stovky, či dokonca tisícky obchodov s potravinami. Nemecké orgány doposiaľ nerozhodli, či sú tieto zásobníky v súlade najmä

s požiadavkami kapitoly IX bodu 3 prílohy II nariadenia. Žalobcovia vo veci samej zdôrazňujú aj to, že zákazníci sú výslovne vyzývaní, aby výrobky nevracali späť do zásobníkov.

13 Vnútroštátny súd dodáva, že z nemeckých a rakúskych expertíz vyplýva, že uvedené zásobníky nespôsobujú hygienické problémy.

14 Keďže Unabhängiger Verwaltungssenat Wien dospel k záveru, že riešenie sporu, ktorý prejednáva, vyžaduje výklad kapitoly IX bodu 3 prílohy II nariadenia, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Na základe akých kritérií možno určiť nevhodnosť potravín na ľudskú spotrebu podľa kapitoly IX bodu 3 prílohy II nariadenia? Ide o takú nevhodnosť už v prípade, keď sa potenciálny kupujúci môže potravín ponúkaných na predaj dotknúť alebo na ne môže kýchnuť?

2. Na základe akých kritérií možno určiť škodlivosť potravín pre zdravie podľa kapitoly IX bodu 3 prílohy II [nariadenia]? Ide o takú škodlivosť už v prípade, keď sa potenciálny kupujúci môže potravín ponúkaných na predaj dotknúť alebo na ne môže kýchnuť?

3. Na základe akých kritérií možno určiť kontamináciu potravín takým spôsobom, že by bolo bezdôvodné očakávať, že by sa mohli v takom stave konzumovať podľa kapitoly IX bodu 3 prílohy II [nariadenia]? Ide o takú kontamináciu už v prípade, keď sa potenciálny kupujúci môže potravín ponúkaných na predaj dotknúť alebo na ne môže kýchnuť?“

## O prejudiciálnych otázkach

15 Svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či kapitola IX bod 3 prílohy II nariadenia sa majú vykladať v tom zmysle, že za okolností, o aké ide vo veci samej, samotná skutočnosť, že pokiaľ ide o zásobníky na samoobslužný predaj pekárenských a cukrárenských výrobkov, potenciálny kupujúci sa teoreticky mohol potravín ponúkaných na predaj dotknúť holou rukou alebo na ne kýchnuť, umožňuje konštatovať, že tieto potraviny nie sú chránené pred akoukoľvek kontamináciou, ktorá by mohla spôsobiť, že potraviny budú nevhodné na ľudskú spotrebu, škodlivé pre zdravie alebo kontaminované takým spôsobom, že by bolo bezdôvodné očakávať, že by sa mohli v takom stave konzumovať.

16 V tejto súvislosti treba uviesť, že uvedený bod 3 obsahuje všeobecné pravidlo hygieny, ktoré sú prevádzkovatelia potravinárskych podnikov, uvedení v článku 4 ods. 2 nariadenia, povinní na základe toho istého ustanovenia dodržiavať.

17 Tento bod 3 v spojení s článkom 4 ods. 2 nariadenia tak ukladá uvedeným prevádzkovateľom povinnosť, aby potraviny na všetkých stupňoch výroby, spracovania a distribúcie chránili pred akoukoľvek kontamináciou, ktorá by mohla spôsobiť, že potraviny budú nevhodné na ľudskú spotrebu, škodlivé pre zdravie alebo kontaminované takým spôsobom, že by bolo bezdôvodné očakávať, že by sa mohli v takom stave konzumovať.

18 Pokiaľ ide o kontext uvedených ustanovení, ktorý sa musí v súlade s ustálenou judikatúrou zohľadniť na účely výkladu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. decembra 2010, Feltgen a Bacino Charter Company, C-116/10, Zb. s. I-14187, bod 12 a citovanú

judikatúru), treba vziať do úvahy článok 5 nariadenia, ako to správne tvrdia žalobcovia vo veci samej, česká a holandská vláda, ako aj Európska komisia.

19 Na základe odseku 1 uvedeného článku 5 prevádzkovatelia potravinárskych podnikov musia určiť, zaviesť a zachovávať trvalý postup alebo postupy založené na zásadách HACCP. Medzi týmito zásadami je aj zásada uvedená v článku 5 ods. 2 písm. a) nariadenia, ktorá vyžaduje zisťovať akékoľvek nebezpečenstvá, pri ktorých je potrebná prevencia, vylúčenie alebo zníženie na primeranú mieru.

20 Ako vyplýva najmä z článku 1 ods. 1 písm. a) a d) nariadenia, povinnosť stanovená v článku 5 ods. 1 tohto nariadenia vyjadruje cieľ normotvorcu Únie pripísať prvotnú zodpovednosť za bezpečnosť potravín prevádzkovateľom potravinárskeho podniku.

21 Kapitola IX bod 3 prílohy II nariadenia sa však musí vykladať bez toho, aby bol článok 5 tohto nariadenia zbavený potrebné účinku.

22 Z toho vyplýva, že v takej situácii, o akú ide vo veci samej, v ktorej sa nezdá, že príslušné orgány konštatovali skutočnú kontamináciu, nemožno dospieť k záveru o porušení tohto bodu 3 dotknutými prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov len na základe konštatovania, že potenciálny kupujúci sa teoreticky mohol dotknúť holou rukou potravín ponúkaných na predaj alebo na ne kýchnuť, bez toho, aby sa zohľadnili opatrenia, ktoré títo prevádzkovatelia prijali na základe článku 5 nariadenia na prevenciu nebezpečenstva, ktoré kontaminácia uvedená v kapitole IX bode 3 prílohy II tohto nariadenia môže predstavovať, jeho vylúčenie alebo zníženie na primeranú mieru, a bez

toho, aby sa konštatovala nepostačujúca povaha opatrení, ktoré boli v tejto súvislosti prijaté s prihliadnutím na všetky relevantné dostupné informácie.

23 V tomto poslednom ohľade predovšetkým nemožno vyvodiť záver o nepostačujúcej povahe týchto opatrení bez náležitého zohľadnenia prípadných expertíz, ktoré títo prevádzkovatelia predložili na preukázanie, že takéto zásobníky na samoobslužný predaj nespôsobujú hygienické problémy.

24 V dôsledku toho treba na položené otázky odpovedať tak, že kapitola IX bod 3 prílohy II nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že za takých okolností, o aké ide vo veci samej, samotná skutočnosť, že pokiaľ ide o zásobníky na samoobslužný predaj pekárenských a cukrárenských výrobkov, potenciálny kupujúci sa teoreticky mohol potravín ponúkaných na predaj dotknúť holou rukou alebo na ne kýchnuť, neumožňuje konštatovať, že tieto potraviny nie sú chránené pred akoukoľvek kontamináciou, ktorá by mohla spôsobiť, že potraviny budú nevhodné na ľudskú spotrebu, škodlivé pre zdravie alebo kontaminované takým spôsobom, že by bolo bezdôvodné očakávať, že by sa mohli v takom stave konzumovať.

**O trovách**

25 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (ôsma komora) rozhodol takto:

**Kapitola IX bod 3 prílohy II nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín sa má vykladať v tom zmysle, že za takých okolností, o aké ide vo veci samej, samotná skutočnosť, že pokiaľ ide o zásobníky na samoobslužný predaj pekárenských a cukrárenských výrobkov, potenciálny kupujúci sa teoreticky mohol potravín ponúkaných na predaj dotknúť holou rukou alebo na ne kýchnuť, neumožňuje konštatovať, že tieto potraviny nie sú chránené pred akoukoľvek kontamináciou, ktorá by mohla spôsobiť, že potraviny budú nevhodné na ľudskú spotrebu, škodlivé pre zdravie alebo kontaminované takým spôsobom, že by bolo bezdôvodné očakávať, že by sa mohli v takom stave konzumovať.**

Podpisy